

OP EEN DAG IN OCTOBER

Och ja, toch blijft onze armtierige wereldliteratuur maar even bleekzuchtig en dor. — Metaphysiek is immers een overwonnen standpunt. En iets te versymboliseeren hebben we niet meer. Het weinig mogelijkheden biedende realisme hebben we al naar alle kanten botgevierd. Ja, zoo'n beetje symboliek was toch eigenlijk zoo kwaad nog niet. Neen, heusch, alleen maar zoo'n klein beetje, om er onschuldig wat mee te coquetteeren, een klein beetje bizar, ja, een klein beetje verheven.... Neen, volstrekt geen inhoud, zoo maar in 't vage weg. Men heeft altijd wel zooiets bij de hand tegenwoordig, dat je voor verklaring kunt laten opdraaien, als dat volstrekt verlangd wordt: psychoanalyse, hysterie.

Neen, geen inhoud en geen consequenties. Wie wil er nu nog aan consequenties!

Ja, zoowaar wilde Top Naeff toch nog aan consequenties: „Niemand zal de vraag kunnen ontwijken,” zoo citeert het program, „die achter deze legende opdoemt en maar zelden in de wereld zoo openhartig beantwoord wordt, als hier: hoeveel kinderen zouden, indien zij in de ziel, inplaats van in den schoot hunner moeder geboren werden, de trekken verraden van een anderen man dan den toevalligen vader....”

Maar al heeft zij Kaiser's veelkronkelige opgave heel juist tot de eenvoudigste termen herleid — de tendenz van haar formule is juist omgekeerd evenredig aan die van den schrijver. Want in de gevallen, zooals het citaat ze bedoelt, rooft, onpartijdig bezien, de geestelijke vader de rechten van den ander, en hier is de materiele vader die roover.

Maar heusch, Kaiser heeft niets versymboliseerd en een eenigszins pathologische enormiteit alleen maar ten tooneele gevoerd om ze zoo'n beetje uit te buiten als wie-weet-wat-voor occulte verhevenheid. En zoo naïef als ons dat in een volmaakt overbodig derde bedrijf bij tweede, bij derde herhaling telkens weer op het hart gedrukt wordt, opdat we toch vooral niet naar huis zouden gaan zonder goed te weten van het mystieke, het mystieke huwelijk!

Knap dialogenschrijver heeft Kaiser zich ook hier getoond. En meesterlijk moet het trots alles heeten, wat de regie van Cor

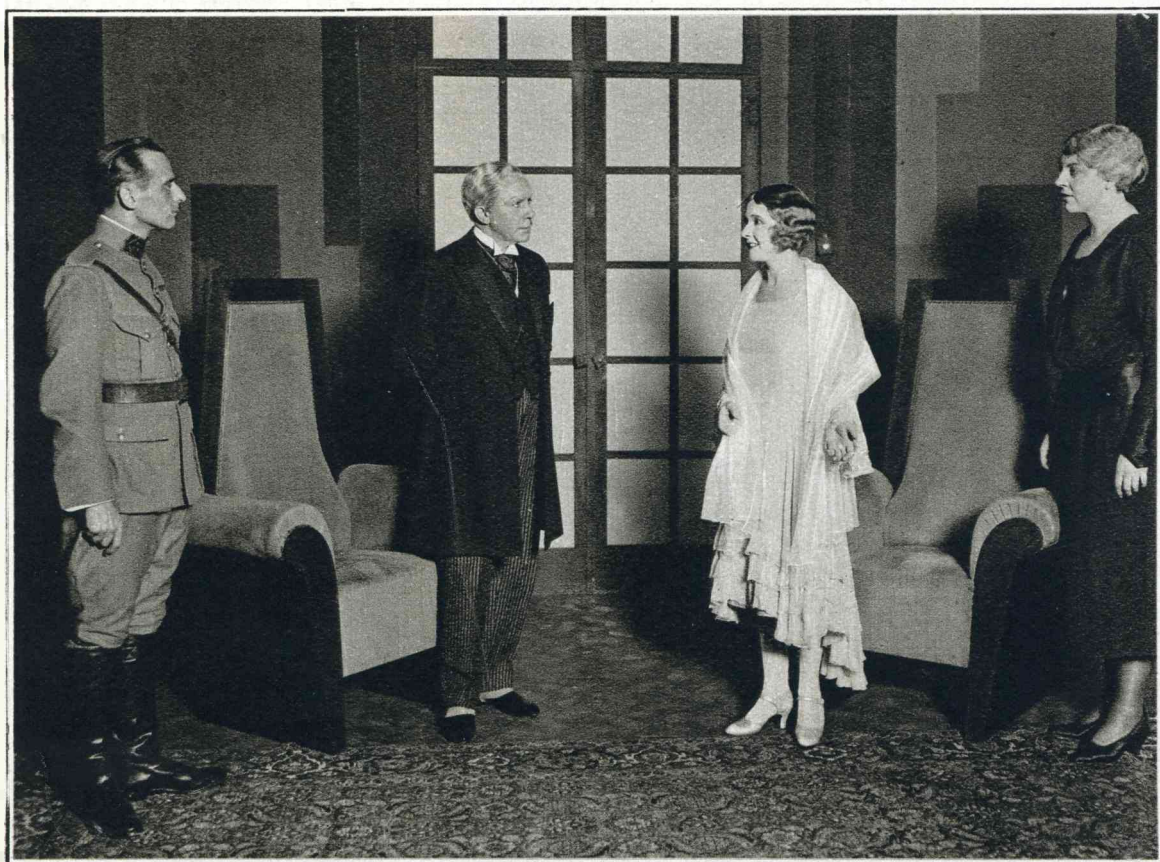

Annie v. d. Lugt Melsert van Ees als Cathérine en Alex Faassen als luitenant Jean-Marc Marriën na de verteedering.

van der Lugt Melsert en de toewijding van allen met dien dialoog en sobere actie bereikt hebben. Slecht was Alex Faassen als luitenant Jean-Marc Marriën, de illusoire bruidegom en vader, in het begin te mat en hebben we hem nu, zoomin als ooit, goed kunnen lijden, wanneer hij met z'n emotioneel hijgen begint. Overigens had Annie van Ees in de respect afdwingende creatie van haar zware rol iets minder en trance kunnen spelen om veel onaannemelijks iets aannemelijker te maken. Maar zoowel Cor van der Lugt, de voogd van uitstekende beheerschte gevoelens en manieren, als Louise Kooiman, de toegewijde opvoedster, en Piet Bron, de eerst verlegen, later verongelijkte slagersknecht, en Johan Haus, een zeldzaam gedistingeerde en stemmige huis-knecht, verdienen uitersten lof.

Maar armtierig blijft met dit soort werk onze literatuur. En even bleekzuchtig en dor.

F. D.

Alex Faassen, Cor v. d. Lugt Melsert als de heer Coste, Annie v. d. Lugt Melsert—v. Ees als zijn nichtje en Louise Kooiman als haar opvoedster (v. l. n. r.)